

p. Maj

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. Żurawia 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 29-35-69; 28-37-04; 28-90-17

Telex: 816-436

ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telefax: 29-40-89

BS/131/15/92

SPOŁECZNY REZONANS WPROWADZENIA SYSTEMU POWSZECHNEGO PODATKU DOCHODOWEGO

Komunikat z badań

Warszawa, marzec 1992 r.

Wprowadzenie powszechnego podatku dochodowego spotkało się z umiarkowanym zainteresowaniem społecznym. Mimo że nowy system podatkowy obowiązuje od ponad miesiąca, co dziesiąty obywatel jeszcze o nim nie słyszał. Zainteresowanie jego szczegółami przejawiały głównie te środowiska, które już wcześniej sporo wiedziały o zmianach zasad opodatkowania.

Społeczna ocena nowego systemu jest zdecydowanie negatywna - spodziewane są skutki powszechnie niepożądane. Przypisywane władzom motywy wprowadzenia zmian są raczej odległe od tych, które w oficjalnych enuncjacjach występowały jako główne argumenty uzasadniające wprowadzenie nowego systemu podatkowego.

Seria pytań lutowej ankiety CBOS¹ była poświęcona obowiązującemu od początku roku systemowi powszechnego podatku dochodowego. Badanie realizowano w dniach od 6 do 12 lutego, zatem w okresie, kiedy wszyscy potencjalni podatnicy (a także - można domniemywać - ich rodziny) musieli się już praktycznie zetknąć z nowym systemem.

Zdecydowana większość respondentów wiedziała w momencie badania o wprowadzeniu nowego systemu opodatkowania. Na pytanie: "Proszę Pana(i), od stycznia tego roku obowiązuje nowy system podatkowy. Czy słyszał(a) Pan(i) o tym?" twierdząco odpowiedziało 90% badanych.

---

¹ "Środowisko - sprawy publiczne" - sondaż przeprowadzony w dniach 6-12 lutego na 1000-osobowej próbie losowej dorosłej ludności Polski.

Rozkład odpowiedzi jest zróżnicowany w zależności od cech społeczno-demograficznych. Wśród rolników na przykład aż 23% nie wiedziało nic o nowym systemie podatkowym ponad miesiąc po jego wprowadzeniu, a wśród respondentów z wykształceniem nie wyższym niż podstawowe - 20%. Dla porównania - wśród respondentów z wyższym wykształceniem nie było nikogo, kto by nie słyszał o nowym systemie podatkowym².

Wszystkie kolejne pytania ankiety dotyczące systemu powszechnego podatku dochodowego zadawane były wyłącznie tym respondentom, którzy odpowiedzieli twierdząco na pytanie, czy słyszeli o nowym systemie podatkowym. Ankietowani, którzy dowiedzieli się o nim dopiero przy okazji badania zostali pominięci.

W rozkładach odpowiedzi na wszystkie kolejne pytania podano odsetki odpowiedzi liczone w stosunku do ogółu badanych. Odsetki te zatem nie sumują się do 100%,

Prawie połowa spośród tych respondentów, dla których pojawienie się w ankiecie tematu podatków nie była zaskoczeniem, już wcześniej, przed pierwszym stycznia 1992 r. wiedziała, że nowy system podatkowy zostanie wprowadzony. Prawie taka sama liczba badanych dowiedziało się o tym dopiero wtedy, kiedy - przynajmniej formalnie - wszedł już w życie.

---

² Pełne zróżnicowanie opinii respondentów ze względu na podstawowe cechy socjodemograficzne zawierają tabele aneksu.

*Kiedy Pan(i) dowiedział(a) się
o nowym systemie podatkowym?*

<i>Niedawno, kilka dni temu</i>	7%
<i>W ubiegłym miesiącu</i>	38%
<i>Nie pamiętam dokładnie kiedy, ale już dawno</i>	45%

Miarą społecznego oddźwięku wydarzeń jest częstość pojawiania się tematu w rozmowach ze znajomymi i kolegami z pracy.

*Czy wśród Pan(i) znajomych lub kolegów z pracy
rozmawiało się ostatnio na temat nowego systemu
podatkowego?*

<i>Tak i był to główny temat rozmów</i>	15%
<i>Tak, był to jeden z wielu tematów</i>	34%
<i>Tak, ale tylko mimochodem</i>	28%
<i>Nie, nie przypominam sobie, żeby ktoś o tym mówił</i>	16%

Istnieje wyraźna statystyczna zależność pomiędzy terminem dotarcia informacji o nowym systemie podatkowym a reakcją środowiska na tę informację. Zależność tę ilustruje zestawienie, zawierające rozkłady odpowiedzi na pytanie o popularność tematu podatków w potocznych rozmowach w grupach, które w różnym okresie dowiedziały się, że do 1 stycznia 1992 r. wchodzi (lub już wszedł) w życie nowy system podatkowy (tab. 1).

Tabela 1

w procentach

Odpowiedzi na pytanie: "Kiedy Pan(i) się dowiedział(a) o nowym systemie podatkowym?"	Rozkład odpowiedzi na pytanie: "Czy wśród Pana(i) znajomych lub kolegów z pracy rozmawiało się ostatnio na temat nowego systemu podatkowego?"				
	1	2	3	4	5
Niedawno, kilka dni temu	9	22	33	33	3
W ubiegłym miesiącu	16	34	28	21	1
Nie pamiętam dokładnie kiedy, ale już dawno	18	45	24	12	1
1. Tak i był to główny temat rozmów, 2. Tak, był to jeden z wielu tematów, 3. Tak, ale tylko mimochodem, 4. Nie nie przypominam sobie, żeby ktoś o tym mówił, 5. Brak danych					

Problem wprowadzenia nowych podatków był omawiany znacznie częściej przez znajomych i kolegów z pracy tych respondentów, którzy dowiedzieli się o tym najwcześniej, niż wśród znajomych tych, którzy wiedzieli o tym stosunkowo od niedawna. Zatem wiedza i zainteresowanie podatkami jest pewną właściwością środowiskową. Jest cechą takich grup społecznych, których członkowie pozostają ze sobą w codziennym, bezpośrednim kontakcie.

Pytanie o częstość pojawiania się nowego systemu podatkowego jako tematu rozmów poprzez odniesienie do kręgu znajomych i kolegów z pracy odwoływało się wyraźnie do kontekstu środowiskowego. Jednakże rozkłady odpowiedzi w różnych grupach społecznych są zróżnicowane. System podatkowy był znacznie częstszym tematem rozmów respondentów osiągających najwyższe dochody oraz oceniających własne warunki materialne jako dobre niż tych, którzy osiągają niższe dochody oraz tych, którzy swe warunki materialne oceniają jako średnie lub złe. Jedna trzecia respondentów z

wykształceniem podstawowym nie słyszała, by ktoś z ich kolegów lub znajomych rozmawiał o nowym systemie podatkowym. Natomiast wśród respondentów z wyższym wykształceniem opinię taką wyrażało 11%.

Można by oczekiwać, że osoby zaskoczone nowym systemem podatkowym częściej niż inni będą dyskutować i komentować jego wprowadzenie. Badania wykazały, że jednak tak nie jest. Respondenci, którzy wcześniej wiedzieli o nowym systemie podatkowym znacznie częściej rozmawiali o jego wprowadzeniu w życie niż ci, którzy usłyszeli o nim po 1 stycznia 1992 r. Można przyjąć, że wcześniejsze zainteresowanie nowym systemem podatkowym oraz włączenie tego tematu do rozmów jest związane ze środowiskiem, w jakim respondenci żyją i pracują.

Ankietowani, którzy wiedzieli o nowym systemie podatkowym od ponad miesiąca, określali na ile byli zainteresowani poszukiwaniem informacji. Zdecydowana większość spośród nich (80,2%) była tylko biernymi odbiorcami informacji na temat nowych podatków lub nawet je ignorowała. Co piąty przyznał, że poszukiwał ich aktywnie. Od momentu wprowadzenia nowego systemu zapotrzebowanie na informacje wyraźnie wzrosło. Na pytanie: *"Czy teraz po wprowadzeniu tego systemu stara się Pan(i) dowiedzieć czegoś więcej na jego temat?"*, twierdząco odpowiedziało 52% badanych.

Są to jednak, jak wynika z badań (tab. 2), przede wszystkim respondenci, którzy wcześniej wiedzieli o nowym systemie podatkowym, a nie ci, którzy dowiedzieli się o nim dopiero z chwilą jego wprowadzenia lub nawet dopiero wtedy, kiedy otrzymali wynagrodzenie w zmienionej wysokości.

Tabela 2

Wypowiedzi respondentów	Odsetek poszukujących nowych informacji już po wprowadzeniu powszechnego podatku dochodowego
O nowym systemie podatkowym:	
- dowiedzieli się niedawno	56%
- wiedzieli wcześniej	60%
Wcześniej informacji na ten temat:	
- poszukiwali aktywnie	86%
- biernie odbierali	62%
- ignorowali	35%

Zależność wielkości zapotrzebowania na nowe, dodatkowe informacje od sposobu dotychczasowej ich recepcji jest jeszcze wyraźniejsza. Nowych informacji zdecydowanie częściej poszukują ci, którzy już wcześniej wykazywali większą aktywność w docieraniu do nich.

Stan wiedzy społeczeństwa o powszechnym podatku dochodowym ilustruje rozkład odpowiedzi na pytanie: "Czy zna Pan(i) nowe zasady naliczania podatku dochodowego?"

Mniej więcej orientuję się, o co w nich chodzi	35%
Praktycznie nic nie wiem o tych zasadach	26%
Niezbyt dokładnie, ale wystarczająco, jak na moje potrzeby	23%
Tak, znam je dokładnie	6%

Istnieje prosta zależność poziomu wiedzy od terminu dotarcia do informacji i sposobu ich recepcji: im wcześniej informacje te dotarły do odbiorców i im aktywniej były przyjmowane, tym wiedza dokładniejsza (tab. 3.).

Tabela 3

w procentach

Wypowiedzi respondentów	Rozkład odpowiedzi na pytanie: "Czy zna Pan(i) zasady naliczania podatku dochodowego?"			
	tak, dokładnie	wystarczająco	mniej więcej	praktycznie nic o nich nie wiem
O nowym systemie podatkowym:				
- dowiedzieli się niedawno	4	21	37	37
- wiedzieli wcześniej	10	30	40	20
Informacji(e) na ten temat:				
- poszukiwali aktywnie	33	37	23	6
- przyjmowali biernie	5	32	42	19
- ignorowali	0	11	47	42

Respondenci, którzy od dawna wiedzieli o nowym systemie podatkowym lepiej znali zasady naliczania podatku niż ci, którzy dowiedzieli się o nim stosunkowo niedawno lub wręcz dopiero po jego wprowadzeniu.

Zdecydowanie najlepiej zorientowani w zasadach nowego systemu byli ci, którzy aktywnie poszukiwali informacji na ten temat.

Respondentów, którzy poszukiwali informacji już po wprowadzeniu nowego systemu podatkowego pytano o jej źródła.

Najczęściej wskazywano na:

- radio, telewizja	48%
- prasa codzienna lub tygodniki	43%
- znajomi lub koledzy z pracy	29%
- prasa fachowa lub publikacje specjalistyczne	13%
- fachowcy - prawnicy lub księgowi	12%
- inne źródła	4%

Stan wiedzy o zasadach obliczania podatku dochodowego w grupach korzystających z różnych źródeł informacji można uznać za miarę skuteczności przekazu tych źródeł (tab. 4).

Tabela 4

w procentach

Źródła informacji o nowym systemie podatkowym	Rozkład odpowiedzi na pytanie: "Czy zna Pan(i) zasady naliczania podatku dochodowego?"			
	tak, dokładnie	wystarczająco	mniej więcej	praktycznie nic o nich nie wiem
prasa fachowa lub publikacje specjalistyczne	29	40	23	7
fachowcy - prawnicy lub księgowi	20	47	29	4
prasa codzienna lub tygodniki	10	35	42	13
radio, telewizja	8	32	42	17
znajomi lub koledzy z pracy	8	33	44	16
średnia liczba źródeł informacji, z jakich korzystali respondenci o różnym poziomie wiedzy na temat zasad obliczania podatku	2,70	2,29	1,70	0,79

Prasa fachowa i specjalistyczne publikacje były najskuteczniejszym źródłem wiedzy o nowym systemie podatkowym.

Uzyskana tu hierarchia skuteczności źródeł przekazu jest hierarchią względną, tak jak względna jest sama miara skuteczności przekazu. Grupy o wyższym stopniu wiedzy korzystały bowiem z większej liczby źródeł informacji.

Z przedstawionych zależności statystycznych wynika, że telewizja i prasa były mało skutecznym środkiem przekazu. Zakres informacji dostarczany za ich pośrednictwem był bowiem niewystarczający do uzyskania pełnego obrazu wprowadzonych zmian. Respondenci poszukujący nowych informacji znajdowali je raczej w publikacjach fachowych i w rozmowach z fachowcami lub w innych źródłach a nie w radiu, telewizji czy prasie codziennej.

Społeczna ocena zmiany systemu podatkowego wyraża się w przekonaniach i wyobrażeniach o jego możliwych efektach oraz motywach, jakimi kierują się władze przy określaniu kształtu, sposobu i terminu wprowadzania nowych podatków.

Spodziewane efekty nowego systemu podatkowego

Osiem możliwych, niewykluczających się wzajemnie, skutków wprowadzenia nowego systemu podatkowego poddano ocenie badanych.

Czego spodziewa się Pan(i) po wprowadzeniu nowego systemu podatkowego?
Czy jego wprowadzenie może, zdaniem Pana(i), przyczynić się do:

	Odpowiedzi* badanych		
	tak	nie	iloraz** tak/nie
- bałaganu w urzędach	74,3	14,8	5,02
- trudności związanych z koniecznością samodzielnego rozliczania się z urzędem podatkowym	66,9	20,7	3,23
- wzajemnej podejrzliwości i nieufności	63,8	24,4	2,62
- trudności finansowych dla Pana i pańskiej rodziny	59,9	29,2	2,05
- zwiększenia środków finansowych, jakie państwo będzie mogło przeznaczyć na ochronę zdrowia, szkolnictwo i pomoc dla najuboższych	52,1	35,1	1,48
- usprawnienia funkcjonowania państwa	37,5	47,3	0,79
- ograniczenia lub zlikwidowania oszustw i kombinacji podatkowych	33,7	54,5	0,62
- poczucia większego wpływu obywateli na sprawy państwa	33,5	54,5	0,61

* Respondent miał do wyboru jedną z odpowiedzi: zdecydowanie tak, raczej tak, raczej nie lub zdecydowanie nie. W celu uzyskania czytelniejszego obrazu skale odpowiedzi zawężono do TAK (zdecydowanie tak i raczej tak) i NIE (raczej nie i zdecydowanie nie).

** W kolumnie "iloraz" jest przedstawiony stosunek liczbowy odsetka odpowiedzi twierdzących do odsetka odpowiedzi przeczących. Arytmetycznie jest to liczba odpowiedzi twierdzących przypadających na jedną odpowiedź przeczącą. Im iloraz jest większy, tym bardziej prawdopodobne w ocenie społecznej jest wystąpienie określonego efektu wprowadzenia nowego systemu podatkowego. Iloraz wyższy od jedności oznacza przewagę osób uważających, iż wystąpienie konkretnego efektu jest możliwe nad uznającymi to za mało prawdopodobne. Iloraz niższy od jedności oznacza stan wręcz przeciwny.

Otrzymana hierarchia prawdopodobieństwa wystąpienia różnych efektów nowego systemu podatkowego ma układ dość charakterystyczny:

- na pierwszych trzech miejscach znalazły się efekty zdecydowanie społecznie niepożądane,
- na ostatnich - efekty społecznie oczekiwane.

Mimo że respondenci oceniali tylko te z wielu możliwych efektów, które zostały im przedstawione, uzyskany porządek odpowiedzi - społeczne wyobrażenia o możliwych skutkach nowego systemu podatkowego - można streścić w jednym zdaniu: "Należy się spodziewać skutków negatywnych i raczej nie oczekiwać pozytywnych".

Przypisywane władzom motywy działania

Hierarchia motywów wprowadzenia nowego systemu podatkowego, przypisywanych władzom państwa, utworzona na podstawie odpowiedzi badanych jest następująca:

Po co, Pana(i) zdaniem, władze państwa wprowadziły nowe zasady opodatkowania? Czy po to by:

	Odpowiedzi badanych:***		
	tak	nie	iloraz tak/nie
- załatać luki w budżecie państwa	77,0	12,0	6,42
- uzyskać nowe środki na utrzymanie władz	67,9	20,4	3,33
- zabrać ludziom jak najwięcej pieniędzy	56,3	22,5	2,50
- uświadomić każdemu obywatelowi, że to właśnie z jego pieniędzy utrzymywane jest państwo	53,1	33,3	1,59
- bardziej sprawiedliwie rozłożyć skutki złej sytuacji gospodarczej	45,4	42,2	1,07
- usprawnić i uprościć dotychczasowy system podatkowy	42,2	44,0	0,96

*** Odpowiedzi badanych pogrupowano podobnie jak w poprzednim przypadku.

Charakterystyczny i godny uwagi jest fakt, że na ostatnim miejscu, jako najmniej prawdopodobny, uplasował się powód opracowania i wprowadzenia nowego systemu podatkowego zdecydowanie najczęściej występujący w oficjalnych oświadczeniach. Nie prowadziliśmy systematycznej rejestracji treści podawanych w imieniu rządu przez mass media, ale wydaje się, że uzyskana

hierarchia motywów przypisywanych władzy przez społeczeństwo jest dokładnie odwrotna od oficjalnej. Za najbardziej prawdopodobne uznane zostały te motywy, od których odżegnywano się w oficjalnych enuncjacjach, za najmniej zaś te, na które najczęściej się powoływano.

ANEKS

Tabela 1. Odpowiedzi na pytanie : " Od stycznia tego roku obowiązuje nowy system podatkowy. Czy słyssał(a) Pan(i) o tym ? " (%)

	Tak	Nie	LICZBA OSÓB
Ogółem	90	10	1000
Płeć			
Mężczyźni	92	8	504
Kobiety	88	12	494
Wiek			
do 24 lat	86	14	86
25-29	90	10	105
30-39	96	4	266
40-49	91	9	188
50-59	88	12	173
60 lat i więcej	84	16	178
Miejsce zamieszkania			
Wieś	82	18	376
Miasto	95	5	623
Wielkość miasta			
miasto do 20 tys.	94	6	104
od 21 do 100 tys.	93	7	201
od 101 do 500 tys.	95	5	182
501 tys i więcej mieszk.	98	2	136
Region			
Środkowy (Warszawa)	88	12	167
Północno-wsch. (Białystok)	88	13	72
Północny (Gdańsk)	93	7	101
Południowy (Katowice)	88	12	172
Południowo-wsch. (Kraków)	91	9	156
Środkowo-wsch. (Lublin)	81	19	80
Środkowo-zach. (Poznań)	93	7	137
Południowo-zach. (Wrocław)	94	6	115
Wykształcenie			
Podstawowe	80	20	316
Zasadnicze zawodowe	94	6	282
Średnie	93	7	306
Wyższe	100	0	94
Grupa społeczno-zawodowa			
Inteligencja, kadra kier.	96	4	69
Pozostali prac. umysł.	96	4	247
Pracownicy handlu i usług	89	11	64
Robotnicy wykwalifikowani	91	9	291
Robotnicy niewykwalifik.	85	15	103
Robotnicy naj.w rol.i leś.	87	13	30
Rolnicy	77	23	126
Prywatni przedsiębiorcy	96	4	57
Dochody osobiste respondenta			
Do 750 tys. zł	83	17	166
751-1500	90	10	413
1501-2250	93	7	225
2251-3000	93	7	100
3001-3750	100	0	30
3751-4500	96	4	25
Powyżej 4500 tys. zł	97	3	29
Ocena war. materialnych			
Złe	87	13	458
Średnie	92	8	446
Dobre	93	7	92
Deklarowane poglądy			
Lewica	91	9	150
Centrum	96	4	293
Prawica	90	10	273
Trudno powiedzieć	83	17	279
Ocena kier.rozw.syt.w kraju			
Dobry	91	9	178
Zły	89	11	630
Trudno powiedzieć	91	9	188

Tabela 2. Dowiedzieli się o nowym systemie podatkowym.

(%)

	Kilka dni temu	W ubiegłym miesiącu	Dawniej	LICZBA OSÓB
Ogółem	8	42	50	904
Płeć				
Mężczyźni	9	38	53	464
Kobiety	8	47	46	438
Wiek				
do 24 lat	7	41	52	75
25-29	8	32	59	96
30-39	8	39	53	256
40-49	8	42	51	173
50-59	6	48	46	151
60 lat i więcej	13	49	38	150
Miejsce zamieszkania				
Wieś	8	49	43	309
Miasto	8	39	53	594
Wielkość miasta				
miasto do 20 tys.	8	44	48	98
od 21 do 100 tys.	9	45	46	187
od 101 do 500 tys.	7	31	61	176
501 tys i więcej mieszk.	8	37	55	133
Region				
Środkowy (Warszawa)	11	42	47	147
Północno-wsch. (Białystok)	3	48	49	63
Północny (Gdańsk)	17	34	49	94
Południowy (Katowice)	8	38	53	156
Południowo-wsch. (Kraków)	7	47	46	142
Środkowo-wsch. (Lublin)	11	32	58	66
Środkowo-zach. (Poznań)	5	47	48	128
Południowo-zach. (Wrocław)	4	46	50	108
Wykształcenie				
Podstawowe	11	53	36	257
Zasadnicze zawodowe	8	44	49	265
Średnie	8	36	56	286
Wyższe	3	28	69	94
Grupa społeczno-zawodowa				
Inteligencja, kadra kier.	8	35	58	66
Pozostali prac. umysł.	6	35	59	236
Pracownicy handlu i usług	15	44	41	59
Robotnicy wykwalifikowani	9	43	47	267
Robotnicy niewykwalifik.	8	51	41	90
Robotnicy naj.w rol.i leś.	12	46	42	26
Rolnicy	7	55	38	98
Prywatni przedsiębiorcy	6	31	63	54
Dochody osobiste respondenta				
Do 750 tys. zł	12	43	45	138
751-1500	9	49	42	373
1501-2250	6	44	50	210
2251-3000	9	23	67	95
3001-3750	3	27	70	30
3751-4500	4	46	50	24
Powyżej 4500 tys. zł	0	18	82	28
Ocena war. materialnych				
Złe	9	47	44	400
Średnie	8	39	53	415
Dobre	3	37	59	86
Deklarowane poglądy				
Lewica	6	36	58	137
Centrum	6	42	51	280
Prawica	7	42	50	248
Trudno powiedzieć	12	46	42	236
Ocena kier.rozw.syt.w kraju				
Dobry	11	38	52	161
Zły	8	44	48	568
Trudno powiedzieć	6	41	52	172

Tabela 3. Sposób recepcji informacji o nowym systemie podatkowym. (%)

	Poszukiwa- nie	Bierny odbiór	Ignorowa- nie	LICZBA OSÓB
Ogółem	18	58	24	503
Płeć				
Mężczyźni	23	57	21	272
Kobiety	13	59	29	230
Wiek				
do 24 lat	7	65	28	43
25-29	28	59	14	58
30-39	18	60	22	148
40-49	22	58	20	107
50-59	16	52	32	79
60 lat i więcej	12	53	35	66
Miejsce zamieszkania				
Wieś	15	59	26	149
Miasto	19	57	23	354
Wielkość miasta				
miasto do 20 tys.	15	46	39	54
od 21 do 100 tys.	19	60	21	100
od 101 do 500 tys.	25	50	25	117
501 tys i więcej mieszk.	16	70	14	83
Region				
Środkowy (Warszawa)	8	67	24	83
Północno-wsch. (Białystok)	15	59	26	34
Północny (Gdańsk)	23	48	29	56
Południowy (Katowice)	21	57	22	87
Południowo-wsch. (Kraków)	19	54	26	72
Środkowo-wsch. (Lublin)	21	59	21	39
Środkowo-zach. (Poznań)	21	64	15	72
Południowo-zach. (Wrocław)	18	48	33	60
Wykształcenie				
Podstawowe	5	54	41	109
Zasadnicze zawodowe	15	59	26	142
Średnie	23	62	16	182
Wyższe	35	51	14	69
Grupa społeczno-zawodowa				
Inteligencja, kadra kier.	40	55	5	42
Pozostali prac. umysł.	20	61	19	157
Pracownicy handlu i usług	18	42	39	33
Robotnicy wykwalifikowani	13	64	24	136
Robotnicy niewykwalifik.	8	56	36	39
Robotnicy naj.w rol.i leś.	18	64	18	11
Rolnicy	0	58	42	43
Prywatni przedsiębiorcy	36	44	21	39
Dochody osobiste respondenta				
Do 750 tys. zł	9	55	36	76
751-1500	15	57	28	177
1501-2250	16	58	26	122
2251-3000	28	62	11	65
3001-3750	32	68	0	22
3751-4500	23	46	31	13
Powyżej 4500 tys. zł	38	58	4	24
Ocena war. materialnych				
Złe	15	55	30	205
Średnie	19	60	22	243
Dobre	29	58	13	55
Deklarowane poglądy				
Lewica	20	59	21	86
Centrum	20	56	24	164
Prawica	22	56	22	140
Trudno powiedzieć	10	61	29	112
Ocena kier.rozw.syt.w kraju				
Dobry	24	51	25	101
Zły	18	58	24	304
Trudno powiedzieć	12	62	26	97

Tabela 4. Odpowiedzi na pytanie : " Czy po wprowadzeniu nowego systemu stara się Pan(i) dowiedzieć czegoś więcej na jego temat ? " (%)

	Tak	Nie	LICZBA OSÓB
Ogółem	58	42	896
Płeć			
Mężczyźni	63	37	460
Kobiety	54	46	434
Wiek			
do 24 lat	58	42	74
25-29	60	40	95
30-39	62	38	254
40-49	66	34	171
50-59	57	43	152
60 lat i więcej	45	55	147
Miejsce zamieszkania			
Wieś	60	40	309
Miasto	58	42	586
Wielkość miasta			
miasto do 20 tys.	59	41	97
od 21 do 100 tys.	59	41	186
od 101 do 500 tys.	56	44	171
501 tys i więcej mieszk.	58	42	132
Region			
Środkowy (Warszawa)	52	48	145
Północno-wsch. (Białystok)	56	44	63
Północny (Gdańsk)	62	38	94
Południowy (Katowice)	65	35	151
Południowo-wsch. (Kraków)	54	46	142
Środkowo-wsch. (Lublin)	65	35	66
Środkowo-zach. (Poznań)	62	38	127
Południowo-zach. (Wrocław)	56	44	108
Wykształcenie			
Podstawowe	50	50	253
Zasadnicze zawodowe	61	39	264
Średnie	61	39	284
Wyższe	69	31	93
Grupa społeczno-zawodowa			
Inteligencja, kadra kier.	74	26	65
Pozostali prac. umysł.	60	40	234
Pracownicy handlu i usług	58	42	57
Robotnicy wykwalifikowani	57	43	265
Robotnicy niewykwalifik.	59	41	88
Robotnicy naj.w rol.i leś.	46	54	26
Rolnicy	49	51	98
Prywatni przedsiębiorcy	65	35	55
Dochody osobiste respondenta			
Do 750 tys. zł	47	53	137
751-1500	59	41	369
1501-2250	57	43	210
2251-3000	66	34	92
3001-3750	77	23	30
3751-4500	58	42	24
Powyżej 4500 tys. zł	75	25	28
Ocena war. materialnych			
Złe	52	48	398
Średnie	63	37	411
Dobre	67	33	84
Deklarowane poglądy			
Lewica	62	38	136
Centrum	60	40	278
Prawica	62	38	247
Trudno powiedzieć	52	48	232
Ocena kier.rozw.syt.w kraju			
Dobry	64	36	161
Zły	58	42	561
Trudno powiedzieć	55	45	171

Tabela 5. Znajomość zasad obliczania podatku dochodowego :

(%)

	Pełna	Wystarczająca	Pobieżna	Zerowa	LICZBA OSÓB
Ogółem	7	26	39	29	898
Płeć					
Mężczyźni	10	28	38	25	462
Kobiety	5	23	40	32	434
Wiek					
do 24 lat	8	18	48	26	73
25-29	7	32	43	18	95
30-39	8	29	40	23	254
40-49	10	32	38	20	173
50-59	6	26	36	31	151
60 lat i więcej	2	13	32	54	149
Miejsce zamieszkania					
Wieś	4	20	41	34	309
Miasto	9	28	37	26	588
Wielkość miasta					
miasto do 20 tys.	2	20	52	26	98
od 21 do 100 tys.	8	31	38	23	185
od 101 do 500 tys.	9	28	35	28	172
501 tys i więcej mieszk.	14	31	29	26	133
Region					
Środkowy (Warszawa)	12	26	29	32	146
Północno-wsch. (Białystok)	6	21	35	38	63
Północny (Gdańsk)	5	21	39	34	94
Południowy (Katowice)	5	28	42	25	152
Południowo-wsch. (Kraków)	9	28	38	26	141
Środkowo-wsch. (Lublin)	3	21	44	32	66
Środkowo-zach. (Poznań)	6	29	45	20	128
Południowo-zach. (Wrocław)	6	25	39	30	108
Wykształcenie					
Podstawowe	2	14	35	49	255
Zasadnicze zawodowe	2	24	49	26	262
Średnie	11	34	37	18	285
Wyższe	24	38	27	11	94
Grupa społeczno-zawodowa					
Inteligencja, kadra kier.	20	35	29	17	66
Pozostali prac. umysł.	9	37	37	17	236
Pracownicy handlu i usług	4	16	43	38	56
Robotnicy wykwalifikowani	3	24	46	27	265
Robotnicy niewykwalifik.	1	19	33	47	88
Robotnicy naj.w rol.i leś.	0	31	27	42	26
Rolnicy	3	8	42	47	98
Prywatni przedsiębiorcy	24	25	31	20	55
Dochody osobiste respondenta					
Do 750 tys.zł	3	12	42	44	137
751-1500	4	21	42	33	370
1501-2250	5	32	37	26	210
2251-3000	12	41	32	15	94
3001-3750	31	34	28	7	29
3751-4500	25	29	33	13	24
Powyżej 4500 tys. zł	29	39	32	0	28
Ocena war. materialnych					
Złe	4	19	39	38	397
Średnie	8	28	42	22	412
Dobre	17	40	27	16	86
Deklarowane poglądy					
Lewica	7	21	47	24	137
Centrum	9	25	41	25	277
Prawica	10	29	37	25	248
Trudno powiedzieć	3	25	33	39	233
Ocena kier.rozw.syt.w kraju					
Dobry	12	30	36	21	161
Zły	6	24	40	30	563
Trudno powiedzieć	5	27	36	32	171

Tabela 6. Nowy system podatkowy w potocznych rozmowach był tematem :

(%)

	Głównym	Ważnym	Ubocznym	Nieobecnym	Brak zdania	LICZBA OSÓB
Ogółem	17	38	27	18	1	894
Płeć						
Mężczyźni	18	41	25	16	0	461
Kobiety	14	36	28	20	1	431
Wiek						
do 24 lat	18	30	30	23	0	74
25-29	22	52	16	8	2	95
30-39	20	39	29	12	0	254
40-49	19	44	25	11	1	172
50-59	14	38	28	19	1	152
60 lat i więcej	6	27	28	38	1	144
Miejsce zamieszkania						
Wieś	16	31	33	18	2	302
Miasto	17	42	23	17	0	591
Wielkość miasta						
miasto do 20 tys.	23	38	19	19	0	98
od 21 do 100 tys.	20	47	22	11	0	187
od 101 do 500 tys.	14	38	25	22	1	173
501 tys i więcej mieszk.	9	45	26	20	0	133
Region						
Środkowy (Warszawa)	9	33	32	25	1	145
Północno-wsch. (Białystok)	21	37	21	21	2	63
Północny (Gdańsk)	20	39	18	23	0	93
Południowy (Katowice)	18	45	22	13	1	153
Południowo-wsch. (Kraków)	13	42	30	14	0	142
Środkowo-wsch. (Lublin)	23	35	23	20	0	66
Środkowo-zach. (Poznań)	19	38	31	12	0	124
Południowo-zach. (Wrocław)	17	35	28	19	2	108
Wykształcenie						
Podstawowe	8	28	31	33	1	249
Zasadnicze zawodowe	20	37	29	13	1	264
Średnie	20	45	22	11	1	285
Wyższe	15	52	22	11	0	94
Grupa społeczno-zawodowa						
Inteligencja, kadra kier.	18	50	17	15	0	66
Pozostali prac. umysł.	18	46	23	13	0	236
Pracownicy handlu i usług	16	33	26	25	0	57
Robotnicy wykwalifikowani	19	39	26	15	1	267
Robotnicy niewykwalifik.	14	24	33	27	2	88
Robotnicy naj.w rol.i leś.	8	28	56	8	0	25
Rolnicy	9	25	37	29	0	92
Prywatni przedsiębiorcy	20	53	15	13	0	55
Dochody osobiste respondenta						
Do 750 tys.zł	13	27	35	24	1	135
751-1500	14	36	29	21	0	367
1501-2250	17	41	25	15	1	210
2251-3000	24	45	18	12	1	94
3001-3750	17	60	13	10	0	30
3751-4500	21	42	25	13	0	24
Powyżej 4500 tys. zł	29	54	14	4	0	28
Ocena war. materialnych						
Złe	14	32	29	23	1	397
Średnie	17	43	26	13	0	408
Dobre	24	44	17	14	0	86
Deklarowane poglądy						
Lewica	19	38	26	17	0	137
Centrum	19	41	27	14	0	278
Prawica	17	41	24	17	1	246
Trudno powiedzieć	11	34	30	23	2	230
Ocena kier.rozw.syt.w kraju						
Dobry	18	45	20	16	0	161
Zły	17	38	27	17	1	562
Trudno powiedzieć	14	32	32	21	1	168